

Bijlage 3.0

Analyse positie RUD LN in het rapport "Omgevingsdiensten in beeld 2023"

Memo Algemeen Bestuur

Onderwerp	Analyse positie van RUD Limburg Noord in het rapport 'Omgevingsdiensten in beeld 2023'
Versie	1.0
Bijlagen	3.1 t/m 3.4
Datum	21-12-2023
Van	Dagelijks Bestuur RUD LN
Aan	Algemeen Bestuur RUD LN

Voorstel

- Kennis nemen van de analyse met betrekking tot de positie van RUD LN ten opzichte van andere Omgevingsdiensten in Nederland op basis van het Rapport Omgevingsdiensten in Beeld 2023.

Inleiding

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft het consortium SPPS/TwynstraGudde dit jaar wederom het tweejaarlijks onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken uitgevoerd. Het onderzoek bestaat uit een kwantitatief deel waarin de cijfers uit het rapport 'Omgevingsdiensten in Beeld' uit 2021 zijn geactualiseerd en een kwalitatief deel dat voortborduurde op eerdere onderzoeken uit 2017, 2019 en 2021. Daarnaast is er aandacht besteed aan een aantal actuele verdiepende thema's en is er voor het eerst gekeken naar de rol van een aantal rijkspartijen binnen het VTH-stelsel. In deze memo volgt een beschouwing van de positie van de RUD Limburg Noord ten opzichte van andere Omgevingsdiensten in Nederland.

Totstandkoming

Voor het onderzoek hebben alle Omgevingsdiensten een vragenlijst ontvangen waarin kwantitatieve gegevens gevraagd zijn over de samenstelling van de organisatie, financiën, het aantal inrichtingen en het aantal gerealiseerde producten (vergunningen, inspecties, inzet bestuurs- en strafrecht, en dergelijke). Daarnaast zijn er enkele open vragen gesteld over verdiepende thema's. Met betrekking tot de verdiepende thema's zijn expertsessies georganiseerd met experts vanuit 14 Omgevingsdiensten (RUD LN is hiervoor niet gevraagd).

In de maanden juni en juli zijn onder begeleiding van het coördinatiecentrum de gegevens verzameld bij alle gemeenten. Hierbij is gekozen voor eenzelfde insteek als in 2021, dat wil zeggen dat de vragenlijst is ingevuld alsof alle medewerkers die de bij ons ingebrachte VTH-taken uitvoeren in dienst zijn van de RUD, en ook de financiële middelen die hierbij gemoeid zijn, zijn hierbij betrokken. Op deze manier ontstaat er een vergelijkbaar beeld met andere fysieke Omgevingsdiensten.

Het coördinatiecentrum heeft de vragenlijst ingevuld met de bij ons bekende gegevens (financiën, aantal inrichtingen, inspecties, etc.). De resterende vragen zijn uitgezet bij alle gemeenten. De binnengekomen antwoorden zijn vervolgens samengevoegd. Er heeft geen controle op de juistheid van de informatie plaatsgevonden. Daarnaast dient de kanttekening te worden gemaakt dat niet alle gemeenten alle vragen kon beantwoorden en dat bepaalde vragen naar schatting zijn beantwoord.

Kwaliteit van de data

De onderzoekers schrijven dat de kwaliteit van de aangeleverde data per Omgevingsdienst en per thema wisselend is. Dit heeft deels te maken met een gebrek aan uniforme registratie van gegevens door Omgevingsdiensten. Zo blijkt dat niet alle Omgevingsdiensten in staat waren om, al dan niet via een schatting, de realisatie en de beschikbare capaciteit uit te

splitsen in verschillende takenpakketten (Basistaakpakket, plustaken en BRIKS-taken). Ook wij hebben deze splitsing deels moeten schatten. Daarnaast zijn er verschillende onderdelen waar Omgevingsdiensten geen informatie over konden aanleveren. De onderzoekers stellen daarom terecht dat dwarsverbanden met de nodige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

Bevindingen kwantitatieve deel

Omvang en formatie

Met een realisatie van € 14,5 miljoen en een formatie van 147 fte behoort de RUD LN tot de middenmoot binnen het stelsel.¹ Het merendeel van de Omgevingsdiensten heeft een realisatie tussen de € 13 tot € 23 miljoen. Het totaal aantal fte in dienst was gemiddeld 175. Voor wat betreft de totale omvang van het aantal fte bij Omgevingsdiensten zien de onderzoekers een opwaartse trend. Bij vrijwel alle Omgevingsdiensten is het aantal fte gestegen. Ook bij onze dienst is er sprake van een kleine stijging (7 fte).

De formatie is verder uitgesplitst naar fte voor vergunningverlening (69,7 fte), toezicht en handhaving (48,4 fte), BOA's (2,6 fte) en juristen (19,5 fte).² Met betrekking tot de formatie is het opvallend dat de RUD LN in vergelijking met andere diensten relatief veel fte beschikbaar heeft voor wat betreft vergunningverlening en juridische werkzaamheden.

Inrichtingen

In het werkgebied van RUD LN bevinden zich relatief veel inrichtingen (16072, excl. type A). Het overgrote deel bestaat uit type B inrichtingen (94%).³ De vergunningsplichtige inrichtingen, type C en IPPC, vormen 6% van het totale inrichtingenbestand. Dit wijkt relatief gezien niet veel af van andere niet-BZRO-Omgevingsdiensten. Hierbij valt wel op dat onze Omgevingsdienst samen met de twee Brabantse Omgevingsdiensten veel IPPC-inrichtingen heeft (505, niet zijnde BRZO/RIE-4).⁴ Dit is kenmerkend voor onze regio, waar zich een groot aantal agrarische bedrijven bevinden.

Vergunningverlening

Op het gebied van vergunningverlening staat onze dienst bovenaan voor wat betreft het uitvoeren van actualiteitstoetsen. In 2022 zijn 187 uitgevoerde actualiteitstoetsen, zijnde 18,4% van alle vergunningsplichtige bedrijven in het werkgebied.⁵ Het aantal verstrekte vergunningen bedroeg 138, wat afgezet tegen het inrichtingenbestand relatief laag is (13,6%).⁶

Toezicht

Met betrekking tot toezicht scoort de RUD LN minder goed. In 2022 zijn in totaal 1928 inspecties uitgevoerd, 12% van alle inrichtingen (excl. type A).⁷ Hoewel onze Omgevingsdienst hier relatief laag scoort, dient hierbij te worden opgemerkt dat het aantal inspecties beïnvloed wordt door het inrichtingenbestand en de gehanteerde controlefrequenties. Immers zullen Omgevingsdiensten met relatief meer inrichtingen met een hoger milieurisico, ook meer inspecties uitvoeren, en dus ten opzichte van hun inrichtingenbestand hoger scoren. Desalniettemin is 12% laag, aangezien de controlefrequenties die wij hanteren liggen tussen de 20% en 50%, afhankelijk van het type inrichting en de branche. Het lage percentage wordt met name veroorzaakt door het relatief lage aantal controles voor wat betreft de type B inrichtingen, zijnde 10%, terwijl de controlefrequenties voor dit type inrichting liggen tussen de 20% en 25% afhankelijk van de branche. Voor type C en IPPC-inrichtingen ligt het percentage inspecties op respectievelijk

¹ Rapport Omgevingsdiensten in beeld 2023, figuur 2 en 6.

² Idem, figuur 10, 12, 14, 16 en 18.

³ Idem, figuur 21.

⁴ Idem, figuur 26.

⁵ Idem, figuur 30 en 32.

⁶ Idem, figuur 34 en 35.

⁷ Idem, figuur 36 en 37.

36% en 39%.⁸ De controlefrequenties die onze dienst hanteert voor deze inrichtingen variëren van 33% tot 50% afhankelijk van de branche. Voor deze inrichtingen ligt het aantal uitgevoerde controles dan ook meer in de lijn met de gehanteerde controlefrequenties. Dit heeft te maken met keuzes die gemaakt zijn in de prioritering van milieutoezicht die leiden tot een focus op bedrijven met een hoger milieurisico.

Bestuursrecht- en strafrecht

Als het gaat om de inzet van bestuurs- en strafrecht valt op dat de spreiding in de grafieken afwijkt van eerdere grafieken. Slechts een beperkt aantal Omgevingsdiensten heeft hier hoge percentages. Het merendeel van de Omgevingsdiensten, inclusief de RUD LN, scoort laag. Onze Omgevingsdienst is hierbij dus geen uitzondering. De spreiding ten opzichte van twee jaar geleden is nauwelijks veranderd. De onderzoekers hebben niet onderzocht wat de oorzaak is van de verschillen tussen omgevingsdiensten als het gaat om de inzet van bestuurs- en strafrecht. Zij stellen dat het nalevingsgedrag van bedrijven kan verschillen, maar ook dat omgevingsdiensten een meer of minder strikte uitvoering kunnen geven aan de handhavingsstrategie. Eén van de aanbevelingen van de onderzoekers is dan ook om een analyse te maken van de relatie tussen het aantal opgelegde bestuurs- en strafrechtelijke sancties en de in de praktijk geconstateerde ernstige tekortkomingen in de naleving van milieuregeling.

Bevindingen kwalitatieve deel

De onderzoekers hebben naast de kwantitatieve analyse ook kwalitatief onderzoek verricht door middel van interviews. Hierbij is gekeken naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken en naar trends en ontwikkelingen. Daarnaast heeft er een verdieping plaatsgevonden op enkele actuele thema's zoals circulaire economie en energiebesparing. Onze Omgevingsdienst is niet gevraagd om deel te nemen aan de interviews, maar heeft wel vragen beantwoordt uit de vragenlijst die betrekking hebben op dit onderdeel. Hieronder volgen enkele constatering die van belang zijn voor de RUD LN.

Opleidings- en innovatiebudget

In totaal hebben 23 omgevingsdiensten een opleidingsbudget variërend van circa € 1.000 tot € 3.000 per medewerker per jaar.⁹ Van de overige zes diensten hebben er twee geen opleidingsbudget en vier een budget voor de gehele dienst. Het opleidingsbudget voor de RUD LN valt in de laatste categorie en bedraagt in totaal € 85.000. Dit lijkt in vergelijking met andere diensten aan de lage kant, echter hebben gemeenten zelf ook nog opleidingsbudgetten die niet zijn meegenomen in dit onderzoek.

Er zijn 20 omgevingsdiensten die beschikken over een innovatiebudget, variërend van € 52.000 tot € 1,6 miljoen.¹⁰ Op dit punt wijken wij eveneens af van andere Omgevingsdiensten, omdat onze dienst geen innovatiebudget heeft.

Actuele thema's

Op een aantal thema's heeft in dit onderzoek een verdieping plaatsgevonden. Wat hierbij opvalt is dat verschillende Omgevingsdiensten actuele thema's zoals indirecte lozingen en circulaire economie hebben opgenomen in hun regionale risicoanalyse en meerjarenprogramma. Daarnaast hebben een aantal Omgevingsdiensten hier een specifiek budget voor.¹¹ Dit is bij onze Omgevingsdienst niet het geval, waarmee niet gezegd is dat er geen aandacht aan wordt besteed.

---

⁸ Bijlagenrapport Kerngegevens RUD LN, pg 45.

⁹ Rapport Omgevingsdiensten in beeld 2023, figuur 50.

¹⁰ Idem, figuur 51.

¹¹ Idem, figuur 54 en 55.

Kerngegevens

In het bijlagerapport staan de kerngegevens van alle Omgevingsdiensten. De financiële en capaciteitsgegevens behoeven enige uitleg.¹²

Bij de financiële gegevens zijn we deze keer gevraagd naar de totale realisatie, twee jaar geleden werd gevraagd naar de begroting. Hierdoor ontstaat er een behoorlijk verschil tussen 2020 (€ 18,7 mln.) en 2022 (€ 14,5 mln.). De cijfers uit 2020 waren gebaseerd op het begrote aantal uren in het uitvoeringsprogramma. Deze zijn echter niet volledig gerealiseerd. De daadwerkelijke realisatie van 2020 was dan ook behoorlijk lager dan begroot. Daarnaast bracht de Provincie destijds ook nog werkzaamheden in, wat het verschil tussen 2020 en 2022 verder vergroot. De cijfers kunnen dus niet één op één vergeleken worden.

Voor wat betreft de bijdrage van de Provincie en gemeenten stellen de onderzoekers dat deze cijfers niet lijken te kloppen. Dit heeft te maken met het feit dat in tegenstelling tot twee jaar geleden de bedragen uit de begroting zijn gehanteerd. Hierdoor lijken de gegevens niet te kloppen, aangezien de realisatie vele malen hoger ligt. In een begeleidende brief hebben wij echter expliciet vermeld dat de middelen voor de uitvoering in de gemeentelijke begrotingen zitten, omdat de medewerkers daar in dienst zijn.

Tot slot een kanttekening over de capaciteitsgegevens. Dit jaar hebben wij een uitvraag gedaan bij gemeenten naar het aantal fte dat zij in dienst hebben voor de RUD LN. In 2020 was hier ook inhuur bij opgeteld, waardoor het aantal fte op bepaalde onderdelen hoger was. Het totale aantal fte in 2020 is wel vergelijkbaar met 2022, omdat dit de formatie exclusief inhuur betreft.

---

¹² Bijlagenrapport Kerngegevens RUD LN, pg 45.